

Білоцерківський національний аграрний університет

Соціально-гуманітарний факультет

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Всеукраїнського круглого столу на тему:
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ
КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ»**

09 грудня 2025 року

м. Біла Церква – 2025 р.

ЗМІСТ

1. Ковальчук І.В. ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: СИНЕРГІЯ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ.....	4
2. Сімакова С.І. ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ ПІД ЧАС НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	6
3. Кузьомко Т.Р. РОЛЬ МЕДІА У ВИКРИТТІ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО ЧАСУ	8
4. Гулько Я.О. КОРУПЦІЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	10
5. Сімакова С.І., Ключко В.М. ПРОЯВИ КОРУПЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	14
6. Сокиринська О.А. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ЗАБОРОНА «КИЛИМОВИХ БОМБАРДУВАНЬ» АБО КИДАННЯ БОМБ ПО ПЛОЩАХ	17
7. Ломакіна І.Ю. ЦІНА ТІНЬОВОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ: ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА ЯКІСТЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ЕКОНОМІЧНУ СТІЙКІСТЬ УКРАЇНИ	19
8. Аргат Я.П. ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНОГО АГРОБІЗНЕСУ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ВИМОГИ ТА КОРУПЦІЙНІ ЗАГРОЗИ	21
9. Бровко Н.І. КОРУПЦІЯ ЯК ГОЛОВНИЙ ВИКЛИК У РОЗБУДОВІ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ	24
10.Макарчук В.В. КОРУПЦІЯ ЯК ФАКТОР ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ	26
11.Настіна О.І. ЮРИДИЧНІ КЛІНІКИ ЯК СУБ'ЄКТИ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ	29
12.Пахомова А.А. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ МОДЕЛІ МИРОВОЇ ЮСТИЦІЇ	31
13.Степанцова К.О. ЕВОЛЮЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: УКРАЇНА ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	34
14.Малишко І.М. МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ ПОДАТКОВОГО ПРАВА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ.....	36
15.МЕЛЬНИК В.О. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ СТАНДАРТИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РЕФОРМУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	38
16.Єфремова І.І. КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ	40
17.Терещук М.М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЙНІ ДІЇ У ПРИФРОНТОВИХ ЗОНАХ УКРАЇНИ.....	42

УДК 342.922

Сімакова С.І., к.ю.н., доцент кафедри публічно-правових дисциплін
Клочко В.М., к.ю.н., ст. викладач кафедри публічно-правових
дисциплін

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОЯВИ КОРУПЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Під час написання тез розглянуто питання, що стосуються корупційних проявів у адміністративному судочинстві. Проаналізовано причини виникнення корупції в адміністративному судочинстві, з'ясовано їх сутність та негативний вплив на розвиток суспільства. Запропоновано шляхи подолання корупції в адміністративному судочинстві.

Ключові слова: корупція; подолання корупції; адміністративне судочинство; адміністративний суд; держава.

Боротьба з корупцією вже багато років залишається одним із ключових напрямів реформування нашої держави. Незважаючи на створення антикорупційних органів, ухвалення нових законів і гучні розслідування стан корупції в нашій державі залишається високим.

У сфері адміністративного судочинства проблеми корупційних проявів відіграють особливу роль, адже адміністративні суди покликані захищати права і свободи людини, контролювати законність дій органів публічної влади, забезпечувати баланс між владою і громадянином. Слушно зазначає Бойко І.Й., що у сфері адміністративного судочинства корупція набуває особливо змісту, адже тут громадянин звертається не проти іншого громадянина, а проти самої держави — тієї сили, яка володіє апаратом контролю, ресурсами та авторитетом [1, с. 115]. Розчарування громадськості та недовіра до судової системи — це наслідки корупційних проявів, які нажалі існують у сучасному суспільстві.

Подолання корупції це довготривалий процес становлення культури правової доброчесності, який починається з розуміння: судова влада — це дзеркало держави, і те, що ми бачимо у цьому дзеркалі, визначає рівень нашої зрілості як нації. І коли навіть у цій сфері людина стикається з корупційними бар'єрами, вона втрачає не лише віру у справедливість, а й у саму державу як інститут. Ось чому боротьба з корупцією у цьому контексті набуває вкрай важливого значення.

Адміністративне судочинство стоїть на перетині двох світів — державної сили й людської свободи. І його завдання полягає не лише в тому, щоб розв'язати спір, а щоб не допустити, аби влада втратила людське обличчя. Коли ж у цей процес втручається корупція, баланс руйнується. На думку Серьогіна С.Г., суддя, який приймає рішення не за законом, а за вигодою, фактично зраджує довіру громадянина. Це не просто помилка — це підірив самої ідеї правосуддя, бо там, де можна купити рішення, закон уже не має сили [2, с. 42]. Недопущення корупційних проявів у судовій системі

повинно бути закладено в основу доброчесності та професіоналізмі кожного члена судової системи.

У дослідженнях науковця Джужа, О.М., вказано, що суть адміністративного судочинства полягає в тому, щоб втілити у життя принцип верховенства права — щоб держава діяла не за власною волею, а лише в межах закону. Корупція в адміністративному суді підриває не лише окреме рішення, а довіру до всієї системи влади [3, с. 67].

Коваленко Т.І., вказує, що корупція — це не просто ланцюг злочинів чи окремі випадки зловживання владою. Це ціла тіньова система взаємин, яка підміняє собою правові механізми, де закон поступається місцем вигоді, а справедливість — інтересу. У сфері адміністративного судочинства ця тінь особливо помітна, бо тут кожне рішення несе не лише юридичну, а й моральну вагу: держава стоїть обличчям до громадянина, а суд є єдиним простором, де вони мають бути рівними [4, с. 29]. Підвищення правосвідомості та уникнення корупційних правопорушень повинні бути покладені в основу кожного члена апарату суду.

Форми прояву корупції у адміністративному судочинстві дуже різні, про те але всі вони мають спільну ознаку — викривлення істини заради користі. Найочевиднішою є пряма форма підкупу — коли рішення суду можна «купити». Підкуп судді чи працівника апарату суду з метою винесення потрібного рішення або навмисного затягування розгляду — це один із найцинічніших способів знищити довіру до судової влади. Адже там, де вирок вимірюється сумою, закон втрачає будь-який сенс. Інша форма — прихований вплив політичних або адміністративних осіб на суддів. Часто він не має грошового вираження, але може бути не менш небезпечним: натяк, телефонний дзвінок, «рекомендація зверху» — і незалежне правосуддя перетворюється на механізм виконання політичної волі. У таких випадках суд стає заручником влади, замість того, щоб бути її контролером. В даному контексті це є глобальною проблемою державних чиновників, яка підриває авторитет суду, знищуючи та знецінюючи його роботу із середини.

Маніпуляції з автоматизованим розподілом справ також формує корупційні ризи в апараті суду. У теорії це система, створена для забезпечення випадковості та неупередженості, але в реальності іноді трапляються ситуації, коли технічні механізми використовуються як інструмент контролю: справи «випадково» потрапляють до «потрібних» суддів або затримуються в розподілі для виграшу часу. Це — технологічна форма корупції, сучасна і витончена, яка не потребує грошей, але порушує головний принцип — рівність сторін перед судом [5, с. 11]. В разі виявлення таких зловживань, відповідні особи повинні бути притягнуті до відповідальності. Розголос про такі зловживання дасть можливість впливати на зменшення таких прикрих випадків.

Не менш вагомою причиною виникнення корупції є нестача прозорих процедур і чітких стандартів доброчесності. Там, де відсутній постійний

контроль і чітко визначена відповідальність, виникає простір для маневрів і маніпуляцій [6, с. 18].

Задля усунення корупційних проявів, адміністративні суди повинні бути максимально відкритими для громадськості. Публікація мотивованих рішень, звітів про діяльність судів, онлайн-доступ до статистики розгляду справ, регулярні зустрічі з представниками громадських організацій — усе це формує простір взаємної довіри. Важливу роль можуть відігравати громадські ради доброчесності, які здійснюють незалежний моніторинг діяльності суддів, а також антикорупційні ініціативи, спрямовані на підвищення прозорості у прийнятті рішень. Доцільно було б створити такі міжнародні ради із залученням міжнародних представників, що дало б можливість контролювати роботу апарату суду.

Варто зауважити, що шлях до подолання корупції — довгий і складний. Він проходить через зміцнення доброчесності, підзвітності, цифрової відкритості, через формування нової генерації юристів, які не сприймають правосуддя як кар'єру, а як служіння суспільству. Ця трансформація не відбудеться за рік чи два, але кожне зусилля, кожна реформа, кожен чесний судовий вирок — це цеглина у фундамент майбутньої України, де існує держава без корупції.

Успіх у боротьбі з корупцією неможливий без поєднання трьох рівнів відповідальності — державної, професійної та громадянської. Держава має створити умови для прозорої роботи судів; судова спільнота — очистити свої ряди від наявних корупціонерів; а громадяни повинні не мовчати, а повідомляти про випадки настання корупційних правопорушень. Підвищення рівня правосвідомості, як громадян так, і апарату суду дасть змогу нейтралізувати корупційні ризики, які існують в державі. Кожен повинен починати із себе, добросовісно виконувати свої функціональні обов'язки, та не порушувати норми чинного антикорупційного законодавства.

Список використаних джерел

1. Бойко Адміністративне судочинство в Україні: проблеми теорії та практики. Київ. Юрінком Інтер. 2021. 412 с.
2. Серьогіна С.Г. Корупційні ризики у судовій системі України: аналітичний огляд. Харків: Нац. акад. прав. наук України. 2023. 148 с.
3. Джужа, О.М. Протидія корупції у сфері правосуддя: навч. посіб. О.М. Джужа, І. П. Голосніченко. Київ: Право. 2020. 256 с.
4. Коваленко Т.І. Адміністративне судочинство: проблеми прозорості та запобігання корупції. Вісник адміністративного судочинства України. 2022. № 4. С. 25–34.
5. Transparency International Ukraine. Індекс сприйняття корупції 2024 року: аналітичний звіт. Київ: ТІ Україна. 2025. 36 с.

6. DEJURE Foundation. Аналітичний огляд «Стан судової доброчесності в Україні». – Київ: Фундація DEJURE. 2024. 52 с.

УДК 341.322.5

**Сокиринська О.А., завідувач
кафедри публічно-правових дисциплін,
к.ю.н., доцент
Білоцерківський національний аграрний університет**

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ЗАБОРОНА «КИЛИМОВИХ БОМБАРДУВАНЬ» АБО КИДАННЯ БОМБ ПО ПЛОЩАХ

Прикладами кидання бомб по площах, що подекуди ще називають «килимовими бомбардуваннями», можуть слугувати наліт авіації на місто, коли немає чіткого розподілу об'єктів на військові та цивільні, натомість у якості об'єкту виступає усе місто без винятків. У багатьох повітряних нальотах Другої світової війни в якості цілі для нанесення бомбових ударів обиралися саме міста вцілому, а не окремі військові об'єкти. На підтримку таких стратегічних бомбардувань висувалися в тому числі й правові аргументи, а також міркування військового характеру, серед яких, наприклад, необхідність знищення ворожої промисловості, похитнути моральний стан населення, або покарати противника за злочини, що він їх вчинив раніше. Найвідомішими прикладами таких дій можна вказати руйнування Роттердаму, Дрездену та Хіросіми. На Нюрнберзькому процесі килимовим бомбардуванням не було приділено хоча б трохи уваги, обговорення було поверхневим [1]. Саме таку практику можна вважати відкритим викликом усім положенням Четвертої Женевської Конвенції 1949 року, що стосується захисту цивільного населення, тим більше, що вона знайшла своє відображення й у період так званої «холодної війни» [2]. Авіаційні удари, що їх наносила армія США по Північному В'єтнаму, наприклад, так звані «різдвяні бомбардування» Ханоя і Хайфону у 1972 році, багатьма розглядаються в якості протиправних килимових бомбардувань.

Пряма заборона килимових бомбардувань, що вперше була кодифікована у Додатковому протоколі I від 1977 року, негативно ставиться до бомбардувань, міст, сіл та інших площ, де є скупчення цивільних осіб [3]. Напад шляхом бомбардування будь якими методами та засобами, при якому у якості єдиного військового об'єкту ворог розглядає цілий ряд військових об'єктів, що знаходяться на відстані один від одного та ще й не підлягають швидкій ідентифікації, вважається нападом невибіркового характеру та забороняється нормами міжнародного права. Здійснення такого нападу, який